

Διάλεξε τη σημερινή συνδιάσκεψη των αγροτικών στελεχών για να κάνω την επίσημη έναρξη του νέου αγώνα που ξεκινάει το Κίνημά μας.

Την επιλογή αυτή την έκανα συνειδητά, για να υπογραμμίσω τους ειδικούς δεσμούς που ενώνουν το ΠΑΣΟΚ και εμένα προσωπικά με την ελληνική αγροτιά. Αυτό οφείλεται σε μερικούς πολύ απλούς λόγους.

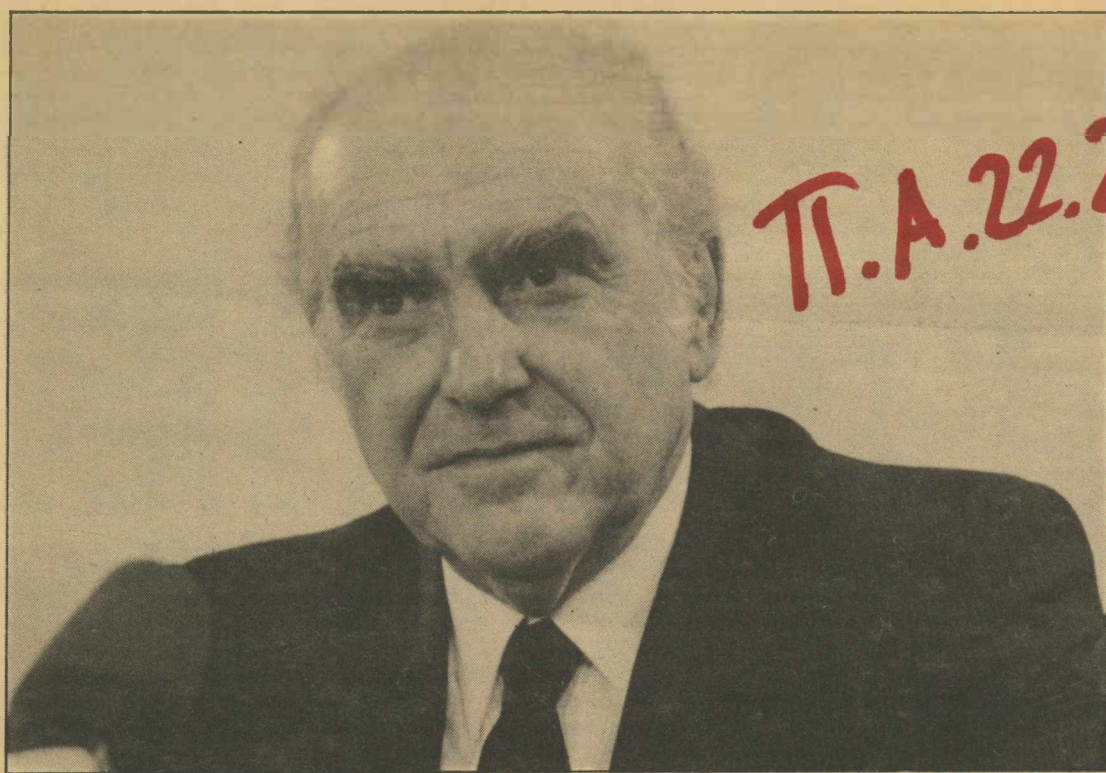
Πρώτο: Το αγροτικό στοιχείο, αγκάλασε πρώτα από όλους τους άλλους το ΠΑΣΟΚ από την ίδρυσή του γιατί η αγροτιά ιστορικά βρέθηκε πάντα στην πρωτοπορία των Εθνικοαπελευθερωτικών, πατριωτικών, δημοκρατικών και κοινωνικών αγώνων του Λαού.

Δεύτερο: Η αγροτιά ήταν και είναι η πιο καταπιεσμένη τάξη του Ελληνικού Λαού.

Τρίτο: Η υπαίθρος ήταν ο εγκαταλειμμένος εθνικός χώρος, όχι μόνο οικονομικά αλλά και κοινωνικά και πολιτικά.

Τέταρτο: Οι αγρότες ένωσαν στην καθημερινή τους ζωή περισσότερο από κάθε άλλη τάξη την αντίθεση Κέντρου-Περιφέρειας και τον αυταρχισμό του συγκεντρωτικού Κράτους.

Πέμπτο: Η συντριπτική πλειοψηφία του αγροτικού κόσμου ήταν το πρώτο θύμα του εθνικού διχασμού

Η ομιλία του
πρωθυπουργού
Ανδρέα
Παπανδρέου στην
Δ' Πανελλαδική
συνδιάσκεψη
Αγροτικών
Στελεχών στο
Στάδιο Ειρήνης
και Φιλίας

Ανδρέας Παπανδρέου: «Οι οφθαλμοσκοπήσεις και τα εσωτερικά ζητήματα όλων των κομμάτων ή η στείρα αντιπολίτευση θα υποχωρήσουν τελικά μπροστά στην αναγκαιότητα του διαλόγου πάνω στα εθνικά θέματα και τα λαϊκά προβλήματα με συγκεκριμένες προτάσεις...»

Να δικαιώσουμε τις προσδοκίες

και του αναντίστοιχου ταξικού διαχωρισμού που επέβαλε. Η επιδίωξη των υποκινητών του διχασμού αυτού ήταν να σπάσει ο δεσμός που ένωσε τους Έλληνες αγρότες. Ένας δεσμός που βασιζόταν στην κοινή καταπίεση, στην κοινή πατριωτική πίστη και στα κοινά οικονομικά συμφέροντα που έπρεπε να ενώνουν τους Έλληνες αγρότες σε μια συμπαγή πολιτική τάξη.

Έκτο και κυριότερο γιατί αυτές τις μέρες έρχεται για μια ακόμα φορά στο νου μας και στην καρδιά μας ο Βωμός του ΚΙΣΕΛΕΡ που δίνει το μέτρο των θυσιών και της πίστης των ξωμάχων του Θεσσαλικού Κάμπου, των αγροτών όλης της χώρας.

Για μας το ΚΙΣΕΛΕΡ δεν είναι μια απλή επέτειος, μια ευκαιρία για να χειροκροτήσουμε ή να αποτίσουμε αλλά φόρο τιμής σ' αυτούς που έδωσαν το αίμα τους. Είναι κύρια ένα σύμβολο αγώνων που διδάσκει. Είναι μια αφορμή για περισυλλογή και αυτοσυγκέντρωση, για να κάνουμε όλοι μας, καθένας από μας, το μικρό του απολογισμό.

Όχι για να θριαμβολογήσουμε για τα αποτελέσματα, ούτε να θρηνησουμε για τις αδυναμίες μας αλλά να θέσουμε τα χέρια μας στους τύπους των ήλων. Για το πού βρισκόμαστε. Τι δυνατότητες έχουμε. Για να κρίνουμε εάν η πορεία μας οδηγεί στην κατάκτηση των στρατηγικών μας στόχων. Τι πρέπει να κάνουμε για να φθάσουμε την τελική νίκη.

■ Νέα πορεία

Ξεκινάμε σήμερα, σύντροφοι, μια νέα πορεία, για νέους αγώνες, για νέες προσπάθειες αλλά με τις ίδιες αρχές, με τα ίδια ιδανικά και τους ίδιους στόχους που δημιούργησαν το λαογένητο Κίνημά μας.

Η 3η Σεπτέμβρη είναι επίκαιρη όσο ποτέ άλλοτε. Αυτή οδηγεί την πορεία μας.

Η φλόγα που θερμαίνει τις ελπίδες μας ποτέ δεν έσβησε. Το όραμα δεν ξεθώριασε. Είναι ζωντανό και πρέπει να το κάνουμε πράξη.

Βήμα με βήμα. Όχι φυσικά θυσιαζοντας τις σημερινές γενιές για κάποιο μακρινό χρονικό όραμα. Χωρίς όμως και να υποθηκεύουμε το μέλλον των παιδιών μας και της πατρίδας μας, για κάτι εφήμερο και ευκαιριακό.

Μας έχουν πει οραματιστές. Ακριβώς επειδή είμαστε οραματιστές πρέπει να είμαστε ρεαλιστές. Γιατί θέλουμε το όραμα να γίνει πράξη και όχι απλώς να ζει στις ελπίδες μας. Η ελπίδα πρέπει να γίνει ζωή. Το όραμα πράξη.

Ξεκινάμε σήμερα σύντροφοι εδώ μαζί με τα στελέχη του αγροτικού κινήματος για να διατρανώσουμε τη θέση μας να οδηγήσουμε τον τόπο μας, την κοινωνία μας έξω από το σύστημα που

είναι σε κρίση, μακριά από τον κόσμο της αποξένωσης και της αλλοτρίωσης.

Σ' αυτό το χώρο, στο χώρο της αγροτιάς βρίσκουμε τη λιγότερη αλλοτρίωση, τη μεγαλύτερη ταξική συνείδηση μαζί με την εντονότερη πολιτική συνειδητοποίηση.

Δεν πρόκειται να θυμίσω τις μέρες και τα έργα της Δεξιάς.

Πρώτο γιατί ο Λαός έχει πράγματα μνήμες.

Δεύτερο γιατί εμείς, το ΠΑΣΟΚ έχουμε ήδη παρελθόν. Υπάρχει το σήμερα. Και πάνω από όλα υπάρχει το αύριο.

■ Η Αλλαγή

Θέλω ακόμα, σύντροφοι, να θυμίσω σε όλους και πρώτα από όλα σε μας τους ίδιους ότι η Αλλαγή δεν είναι ένα γενικό και αόριστο σχήμα.

Υπάρχουν μια σειρά Αλλαγές που δημιουργούν μια προς μια, σιγά σιγά, ένα νέο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό χάρτη.

Υπάρχουν οι στρατηγικοί στόχοι. Η κορυφή του Λόφου. Και υπάρχουν οι ενδιάμεσοι στόχοι για να φθάσουμε στην κορυφή. Υπάρχει ο στόχος και η πορεία, που προσδιορίζουν και τα δύο την ταυτότητά μας.

Δεν μπορείς να πάρεις τον ανηφορικό δρόμο ευθεία γραμμή. Χρειάζεται ελιγμούς, στροφές αλλά πάντα γύρω από τον ίδιο άξονα, τις ίδιες αρχές και τον ίδιο τελικό προορισμό.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ακόμα ότι οι αλλαγές χρειάζονται νέους θεσμούς για να γίνουν πράξη και ένα αρθρωμένο, δυναμικό, μαζικό κίνημα που να παλαίψει μέσα στους θεσμούς. Και την οργάνωσή μας καταλύτη και πρωταγωνιστή ενός γνήσιου δημοκρατικού διαλόγου χωρίς επιβολή αλλά με πίστη και επιμονή.

Κάθε νέος θεσμός πρέπει: — να γκρεμίζει τους φραγμούς που υψώνονται από το σύστημα.

— να παραμερίζει τους περιοριστικούς παράγοντες που παραμένουν.

— να λύνει τα σωρευμένα καθημερινά προβλήματα του Λαού που δεν μπορεί πάντα να περιμένει τις καλύτερες μέρες στο απώτερο μέλλον.

Και εδώ αρχίζουν οι δυσκολίες, τα ερωτηματικά, οι προβληματισμοί.

Δεν είναι η ώρα για μια ισοπεδωτική αυτοκριτική. Την έχουμε κάνει σε όλους τους τόνους. Τώρα είναι η ώρα των διορθωτικών κινήσεων αλλά και του αγώνα, του διαλόγου, της ενημέρωσης.

Όλη η αλήθεια στο Λαό.

■ Υλοποίηση

Πρέπει όμως να πεισθούμε ξανά εμείς οι ίδιοι, γι' αυτό που ενδόμυχα γνωρίζει η συντριπτική πλειοψηφία του Λαού, ότι η μόνη αξιόπιστη πρόταση εξουσίας που υλοποιείται — ανεξάρτητα από αδυναμίες και λάθη —

είναι η πρόταση ΠΑΣΟΚ.

Και αυτή η πρόταση θα κυριαρχεί για πολλά χρόνια στην Ελληνική πολιτική σκηνή γιατί είναι μια πρόταση που έχει βγει από τα όνειρα και τις προσδοκίες του ίδιου του Λαού.

Αν θέλουμε να κάνουμε ένα γενικότερο συνολικό απολογισμό θα πρέπει να απαντήσουμε σε ένα τριπλό ερώτημα.

1. Βρισκόμαστε να ή όχι στο δρόμο μιας **Επιθυμητής Κοινωνικής Τροχιάς** άσχετα αν δεν έχουμε επιτύχει ακόμα όλους τους κοινωνικά αναγκαίους ή ατομικά επιθυμητούς στόχους;

2. Ακολουθούμε να ή όχι μια **Εθνική Στρατηγική** για την Εθνική Ανεξαρτησία, για την αυτοδύναμη ανάπτυξη, για την πολιτιστική μας αναγέννηση, αν και δεν λύθηκαν ακόμα ως δια μαγείας όλα τα εθνικά μας ή οικονομικά μας προβλήματα;

3. Διαλέξαμε, να ή όχι την εφικτή **Οικονομική πορεία** που δεν θα εξουθενώσει τις προοπτικές, που θα δημιουργήσει τις δυνατότητες για τη δική μας ανακατανομή όχι μόνο του εισοδήματος αλλά και του πλούτου;

Σε αυτό το τριπλό ερώτημα σύντροφοι, μπορώ υπεύθυνα να απαντήσω καταφατικά, και ότι ούτε για μια στιγμή δεν ξεφύγαμε από το συμβόλαιό μας με το Λαό.

Για να αξιολογήσουμε την μέχρι τώρα πορεία και για να προσδιορίσουμε τις προτεραιότητές μας για το μέλλον πρέπει να περιγράψουμε κατ' αρχήν τον διεθνή περίγυρο.

■ Η Εθνική Ανεξαρτησία

Δεν υπάρχει, σύντροφοι, ούτε ένας Έλληνας σήμερα που να αγνοεί ότι η σκληρότερη μάχη, όσο και αν δεν είναι πάντοτε ορατό αυτό, δίνεται στο πεδίο του αγώνα για την **Εθνική Ανεξαρτησία**.

Ποιό είναι όμως το διεθνές περιβάλλον που προσδιορίζει την ατμόσφαιρα και που επηρεάζει το δικό μας αγώνα; Ο ανταγωνισμός των δύο ΜΠΛΟΚ οξύνεται.

Όλες οι χώρες λόγω και της οικονομικής κρίσης, υποχρεώνονται να στοιχίζονται πιο σφιχτά από εδώ ή από εκεί.

Η άνοξη του Ρεύκαβικ ακολουθήθηκε από το φθινόπωρο της Γενεύης.

Η περιοχή μας κλυδωνίζεται από τεράστιους οικονομικούς ανταγωνισμούς, άσκοπους πολέμους υποδαυλιζόμενους από τρίτους.

Ενώ η Κύπρος στενάζει πάντα κάτω από τον ΑΤΠΛΑ. Ο αγώνας μας για την εδαφική ακεραιότητα απαιτεί ομοψυχία. Η πάλη μας για την Ειρήνη αγίζει πολλές Κυβερνήσεις και εκατομμύρια ανθρώπους.

Και όμως οι πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα δεν μπορούν να βρουν ένα ΜΟΔΟΝΟ VIVENDI, μια κοινή πλατφόρμα που να διαφυλάττει την Ειρήνη και την ίδια την ζωή.

Πρόσφατα η Ν.Δ. τορπίλισε το κοι-

νό ψήφισμα όλων των παρατάξεων για την ΕΙΡΗΝΗ. Γιατί; Γιατί απλούστατα θεώρησε ότι θα είναι απόλυτα αρεστό σε μια υπερδύναμη.

Και είναι εθνική πρόταση εξουσίας αυτή; Μας πρότειναν διάλογο με την Τουρκία. Χωρίς δεσμευση ότι θα φύγει και ο τελευταίος Τούρκος στρατιώτης από την Κύπρο; Αγνοεί κανείς ότι το Κυπριακό πέρα από ζήτημα κατάληψης και κατοχής μιας ανεξάρτητης χώρας από ξένα στρατεύματα αποτελεί τον πρώτο κρίκο της αλυσίδας του Ελληνισμού για το σπάσιμο της οποίας караδοκούν οι επεκτατιστές;

Οι αγρότες της Θράκης, του Αιγαίου, των Δωδεκανήσων, όλων των ακριτικών περιοχών το γνωρίζουν. Και πώς μπορεί να ηχεί σ' αυτούς η άλλη πρόταση που αρνείται τον εξοπλισμό των ενόπλων δυνάμεων της χώρας μας επικαλούμενη διεθνή ερεϊσματα ή συμφωνίες; Τι έπραξε ο διεθνισμός τότε το καλοκαίρι του 1974 ή τι πράττει σήμερα στο Λίβανο ή στον πόλεμο Ιράν - Ιράκ; Ποιός θα σταματούσε και πώς τους επεκτατιστές; Είναι να ή όχι η απόκτηση πλεονεκτημάτων με τη συμφωνία των βάσεων, με τα ΒΕΤΟ στο ΝΑΤΟ ή στην ΕΟΚ παράλληλα με την θωράκιση των Ενόπλων Δυνάμεων και του αγώνα μας για την ΕΙΡΗΝΗ, η μόνη εθνική στρατηγική;

■ Τα προβλήματα της Αγροτιάς

Όσο αφορά την εσωτερική κατάσταση.

Είπα ότι η αγροτιά ήταν και είναι η πιο καταπιεσμένη τάξη του Ελληνικού Λαού.

Από συστάσεως Ελληνικού Κράτους.

Τρεις ήταν οι βασικές επιλογές του κατεστημένου:

α) Η συγκέντρωση της αγροτικής γης στους λίγους και η υποταγή των κολλήγων μέσω των μηχανισμών καταστολής.

β) Η μεταφορά αγροτικού εισοδήματος προς τον αστικό τομέα που τον ακολουθούσε ο μαρσμός της υπαίθρου και η υπερσυγκέντρωση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα.

γ) Η υποστήριξη των μεσαζόντων και της παραοικονομίας όποτε οι ίδιοι αγρότες προσπάθησαν με το δυναμισμό που τους διακρίνει να δώσουν ώθηση στην αγροτική παραγωγή έστω και χωρίς υποδομή ή άλλη κρατική συμπαράσταση.

Πέραν αυτών των προβλημάτων, υπάρχουν και μια σειρά νέων δεδομένων που επηρεάζουν την άσκηση της γεωργικής πολιτικής στον τόπο μας.

1. Η πολιτική που ασκείται στον αγροτικό χώρο επηρεάζεται από την ΚΑΠ στην ΕΟΚ.

2. Υπάρχει μια αυξανόμενη διεθνοποίηση της αγοράς και ένας όλο και σκληρότερος ανταγωνισμός σε παγκόσμιο επίπεδο στην αγορά αγροτικών προϊόντων.

3. Υπάρχει μια κρίση υπερπαραγωγής σε παγκόσμιο επίπεδο που έχει σαν αποτέλεσμα πτωτικές τάσεις στις τιμές των αγροτικών προϊόντων.

Παράλληλα υπάρχουν και μια σειρά ενδογενή διαρθρωτικά προβλήματα, όπως ο μικρός και πολυτεμαχισμένος κλήρος, η αρνητική σχέση ζωικής - φυτικής παραγωγής, η αδυναμία μεταποίησης, έλλειψη έρευνας, η έντονη γήρανση του αγροτικού πληθυσμού, η μείωση του ποσοστού των νέων ανθρώπων που ασχολούνται με τη γεωργία και ο καταναλωτικός ευδαιμονισμός που παρατηρείται στον αγροτικό πληθυσμό.

■ Προτεραιότητα στην υπαίθρο

Μέσα σ' αυτό το κλίμα και κάτω από αυτές τις συνθήκες από το 1981 η Κυβέρνηση στράφηκε κατά προτεραιότητα στην υπαίθρο.

— Η μεταφορά του εισοδήματος άρχισε να ρέει αντίστροφα. Και αυτό δεν μπορεί να το αμφισβητήσει κανείς.

— Απελευθερώσαμε τον αγροτικό συνδικαλισμό, που μετά την κατάπνιξη του είχε παραδοθεί στους αγροτοπατέρες.

— Δώσαμε την μάχη για την εξυγίανση και τη θεσμοθέτηση των συνεταιριστικών οργανώσεων που αποτελούν το μεγαλύτερο όπλο του αγρότη.

— Τα έργα υποδομής άρχισαν να φθάνουν μέχρι το τελευταίο χωριό.

Πρέπει να ομολογήσουν όλοι ότι η οικονομική αποκέντρωση προχώρησε ταχύτερα από την ίδια τη διοικητική.

— Δώσαμε τη μάχη για τη στήριξη των προϊόντων μας στην ΕΟΚ τόσο σε επίπεδο τιμών όσο και σε επίπεδο μνημονίου.

Τα ΜΟΠ είναι αποτέλεσμα κυρίως του αγώνα της Ελληνικής πλευράς. Και επιβεβαιώνει αυτό την ορθότητα της θέσης μας να παλαίψουμε από μέσα για τη βελτίωση των Ελληνικών θέσεων. Είναι δε καιρός να πάψουν οι υπεραπλουστεύσεις του είδους «μέσα ή έξω από την ΕΟΚ».

Θα μπορούσα να αναφέρω δεκάδες μέτρα που άλλαξαν τη φορά των πραγμάτων υπέρ των αγροτών. Όπως επίσης θα μπορούσα να αναφέρω και δεκάδες επιθέσεις που δεχτήκαμε από τη Δεξιά για την πολιτική μας υπέρ του Έλληνα αγρότη και της Ελληνίδας αγρότισσας.

Ποιός δεν θυμάται τις έμμεσες επιθέσεις του μεγάλου κεφαλαίου και των πολιτικών εκφραστών του για τα δήθεν προνόμια υπέρ των αγροτών. Ποιός δεν θυμάται τις υποδείξεις; φορολογήστε αλύπητα τους αγρότες, λες και οι αγρότες δεν στηρίζουν με την παραγωγή τους επί δεκαετίες την οποία ανάπτυξη στον τόπο ή λες και μπορούμε να εξισώσουμε όλους τους αγρότες, ξεχνώντας τις τεράστιες εισοδηματικές ανισότητες που υπάρχουν.

■ Η μάχη στην ΕΟΚ

Είπα ότι η αγροτιά είναι ακόμη η πιο καταπιεσμένη τάξη.

Δεν είναι δυνατόν μέσα σε 5 χρόνια να άρουμε όλους τους περιοριστικούς παράγοντες.

Δεν είχαμε ούτε άφθονους πόρους, ούτε έτοιμες μελέτες για να προχωρήσουμε αμέσως τα μεγάλα έργα υποδομής που θα άλλαζαν εκ βάθρων την αγροτική οικονομία.

Η μάχη του πληθωρισμού και οι ισορροπίες στην ΕΟΚ ήταν περιοριστικός παράγοντας για τη συνεχή βελτίωση των τιμών όταν μάλιστα η μάχη ενάντια στους μεσαζόντες δεν κερδήθηκε ακόμα.

Όμως η μάχη δόθηκε και δίδεται και θέλω να ρωτήσω τη Ν.Δ. ποιά ήταν και είναι η στάση των μεγάλων φίλων της του διευθυντηρίου του Βορρά απέναντι στα προϊόντα του Νότου. Τι θα γινόταν μάλιστα για τα αγροτικά προϊόντα αν είχαμε δεχθεί όπως πρότεινε η Ν.Δ. τον κανόνα της πλειοψηφίας καταργώντας τον κανόνα της ομοφωνίας;

Τι θα γινόταν αν είχαμε αποδεχθεί με σταυρωμένα χέρια τους κανόνες της ένταξης που μας οδηγούσαν άοπλους στη μάχη του πλήρους ανταγωνισμού από τους πιο αναπτυγμένους εταίρους μας;

Πόσες και πόσες φορές η Ν.Δ. δεν μας κατήγγειλε ότι παραβιάζουμε το κοινοτικό δίκαιο;

Απλώς στηριζαμε τα γεωργικά προϊόντα με όποιο τρόπο κρίναμε εμείς σωστότερο.

Οι εκπρόσωποι της μιλούν στον αγροτικό χώρο και τα στελέχη του, φέρνοντας το προσώπιο του φιλαγροτικού. Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο βέβαια είναι πρώτα απ' όλα καλοί «Ευρωπαίοι». Και ποιάς δεν θυμάται όταν δίνανε τη μάχη στο Δουβλίνο για τα ΜΟΠ και την ανάπτυξη της περιφέρειας, την ώρα που όλες οι πτέρυγες της Βουλής συμφωνούσαν, ακούσθηκε μόνο μια παράφωνη φωνή του κ. Μητσοτάκη για να υπερασπιστεί το Διευθυντήριο της ΕΟΚ εναντίον των Ελληνικών συμφερόντων.

■ Η διεθνής αγορά

Δώσαμε εξάλλου πολλές μάχες για την τοποθέτηση στην διεθνή αγορά των ελληνικών προϊόντων.

Μάχη δύσκολη γιατί δεν κατορθώσαμε ακόμα να εκσυγχρονίσουμε τη γεωργία μας, ούτε να περιορίσουμε το κόστος παραγωγής, ενώ η παγκόσμια κρίση μαινεται και ο διεθνής ανταγωνισμός οξύνεται συνέχεια.

Είναι ίσως γνωστό στον καθένα αλλά όχι τόσο υπογραμμισμένο δημόσια, ότι για ορισμένα προϊόντα μας οι εξαγωγές αποτελούν ζήμα για το δημόσιο, τον κρατικό προϋπολογισμό, για την αντοχή και το νεύρο της οικονομίας μας.

Και όμως το πράττουμε. Πρώτο για λόγους κοινωνικής δικαιοσύνης προς τους αγρότες και δεύτερο γιατί ελπίζουμε και πιστεύουμε ότι και οι αγρότες θα αντιληφθούν το μακροπρόθεσμο συμφέρον τους και θα διεκδικούν αναπτυξιακά έργα περισσότερο από πρόσκαιρες καλύτερες τιμές.

Στο κάτω - κάτω αν δεν χτυπηθεί ο πληθωρισμός και οι μεσαζόντες η όποια αύξηση τιμών θα αφαιρεθεί από τον αγρότη μέσω των ακριβότερων εισροών για τις καλλιέργειές του ή των υπόλοιπων ειδών που θα πληρώσει πολλαπλάσια ως καταναλωτής.

■ Τα δάνεια

Γνωρίζω ότι ο αγροτικός κόσμος θέλει περισσότερα βραχυπρόθεσμα καλλιεργητικά δάνεια.

Ας μη ξεχνάμε ούτε στιγμή ποιος ήταν ο όγκος των δανείων επί Ν.Δ. ή όπως επίσης ας μη λησμονούμε ότι η παραγωγικότητα δεν αυξάνει άρα η αγροτική ανάπτυξη δεν προχωράει με βραχυπρόθεσμα καλλιεργητικά δάνεια αλλά με μεσοπρόθεσμα διαρθρωτικά.

Υπάρχουν άρα ακόμα δυσκολίες στον αγροτικό κόσμο και στην ανάπτυξη. Εξάλλου δεν έχουν αρθεί ακόμα όλοι οι περιοριστικοί παράγοντες, γιατί οι δυσκολίες και οι περιοριστικοί παράγοντες δεν παραμερίζονται με νόμους ή με λόγια ή με ξόρκια. Απαιτούνται προσπάθειες και αγώνες.

Και δεν αξιοποιήθηκε όσο ή όπως έπρεπε το μεγαλύτερο όπλο στα χέρια του αγροτικού κόσμου, η μεγαλύτερη αλλαγή στις σχέσεις παραγωγής που ταριάζει στην ιδεολογία του ΠΑΣΟΚ, στη φιλοσοφία και τις παραδόσεις του

Έλληνα αγρότη. Ο Συνεταιρισμός, αυτή η συνεταιριστική οργάνωση που έχει τις ρίζες της στον Σβαρτς και στα Αμπελάκια που ήταν η μεγαλύτερη άμυνα του καταπιεσμένου από τη Δεξιά αγρότη έπρεπε να είναι σήμερα η καλύτερη επίθεση, ο φορέας ανάπτυξης και δημιουργίας.

Πρέπει δυστυχώς να ομολογήσουμε ότι τον συνεταιρισμό, που δεν τολμούσε να τον χτυπήσει ανοιχτά η Δεξιά παρά μόνο για να τον απονευρώσει, αυτόν τον συνεταιρισμό τον αφήσαμε να βάλλεται ολόπλευρα από τους κήσους της Δεξιάς.

■ Η Ν.Δ. κατά των αγροτών

Ξεσηκώθηκαν λοιπόν οι υπερασπιστές των μεσαζόντων, των μεγαλεμπόρων και των μεγαλοβιομηχάνων και ξεχύθηκαν στην ύπαιθρο να δυσφημούν τη φάρετρα του αγρότη ενάντια στην καταπίεση.

Έδωσε η Δεξιά τον υπέρ όλων αγώνα ενάντια όχι μόνο στο νόμο για τους συνεταιρισμούς αλλά και σε κάθε δυνατότητα που του παρείχαμε. Και όμως η Ν.Δ. τολμά μέσω κάποιων που την ακολουθούν — από φανατισμό ή από

άγνοια — να ζητά την ψήφο των αγροτών για να διαχειριστεί αυτός ο νεκροθάφτης των συνεταιρισμών τη διαχείρισή τους.

Όταν εμείς λέγαμε απελευθέρωση των συνεταιρισμών από τον κρατικό αυταρχισμό, εκείνη έλεγε όχι. Ακόμα και επί των ημερών μας. Και τώρα ζητά την ψήφο τους.

Όταν εμείς δίνανε με τον Ν. 1262 περισσότερα κίνητρα για τους συνεταιρισμούς από ό,τι στο μεγάλο ιδιωτικό κεφάλαιο, η Ν.Δ. μας κατηγορούσε για εύνοια στους συνεταιρισμούς και πάλι έλεγε όχι. Και τώρα ζητά την ψήφο των συνεταιρισμένων αγροτών.

Όταν θελήσαμε να δώσουμε τη δυνατότητα στους συνεταιρισμούς να παρέμβουν στη διακίνηση για την πάταξη των μεσαζόντων εκείνη έλεγε όχι. Και όχι μόνο αυτό, αλλά κινητοποιούσε όλα τα μέσα που διέθεταν και διαθέτουν οι μεσαζόντες για να σταματήσει την εξυγίανση. Για να μας εμποδίσουν να πλησιάσουμε τον παραγωγό με τον καταναλωτή.

Γιατί έτσι θα αποκαλύπτονταν η μεγαλύτερη ιδεολογική απάτη της άρχουσας τάξης. Η «τεχνητή» αντίθεση πόλης - χωριού. Η τάχα αντίθεση συμφερόντων Εργάτη (καταναλωτή) και Αγρότη (παραγωγού). Γιατί φοβάται την

Εθνική Λαϊκή Ενότητα και τη συμφέρε να διασπάται το μέτωπο των μη προνομιούχων μέσα από πλαστές αντιθέσεις αυτού του τύπου. Και για να μη μιλάμε γενικά και αφηρημένα, τι άλλο σημαίνουν η ίδρυση της ΣΥΔΑ-ΣΕ και της ΑΔΑΚ και ο χωριστός εορτασμός του ΚΙΛΕΛΕΡ από τη Δεξιά πέρυσι και φέτος;

■ Τα λάθη

Όμως κάναμε και εμείς λάθη. Και Κυβέρνηση και Οργάνωση και Συνεταιριστικό και Αγροτικό Κίνημα. Όλοι μαζί στον τομέα της ενημέρωσης.

Δεν βγήκαμε δυναμικά να αποκαλύψουμε τα κάλκινα όπλα και λόγια της Δεξιάς.

Η κυβέρνηση ταλαντεύθηκε στην εφαρμογή του νόμου ή δεν υπολόγισε σωστά τις εγγενείς δυσχέρειες του αγροτικού κινήματος. Και επίσης γιατί δεν έδωσε έγκαιρα τη δυνατότητα στις συνεταιριστικές οργανώσεις να εκσυγχρονιστούν και να στελεχωθούν με άρτια επιστημονικά εκπαιδευμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Η Οργάνωση γιατί πίστεψε ότι μόνο με τη δημιουργία θεσμών και την πίστη σ' αυτούς μπορούσε να κινητοποιήσει τα στελέχη της χωρίς καθοδήγηση και

χωρίς ενότητα. Δεν είδε συνολικά το Συνεταιρισμό ως μοχλό ανάπτυξης και ως ιδεολογική δικαίωση αλλά μέσω ανάδειξης — θεμιτής κατά τα άλλα — προσώπων και κατάκτησης κύρους ή εξουσίας.

Το Συνεταιριστικό Κίνημα γιατί χωρίστηκε σε κομματικές παρατάξεις, δεν έγινε χώρος διαλόγου και κυνέλι δημιουργίας. Επειδή δεν εξασφάλισε την απαιτούμενη συλλογικότητα και την αναγκαία επιστημονική τεκμηρίωση δεν προχώρησε σε σφικτούς στόχους, σε ιεράρχηση και σε προτεραιότητες. Και βέβαια θα ήταν παράλειψη να παραβλέψουμε την ευθύνη των ιδίων των αγροτών, που έχουν αυξημένη υποχρέωση να αγκαλιάσουν τον Συνεταιρισμό και να τον στηρίξουν με τις πρωτοβουλίες και τη συνολική δράση τους.

■ Αντιστροφή του κλίματος

Πρέπει λοιπόν τώρα ν' αντιστρέψουμε το κλίμα, να θεραπεύσουμε τις αδυναμίες και να κάνουμε τους Συνεταιρισμούς προμαχώνες ανάπτυξης δημοκρατίας και δημιουργίας.

Η Κυβέρνηση θα προχωρήσει αταλάντευτα σε εφαρμογή των βασικών διατάξεων του νόμου. Θα δώσει τη δυνατότητα επιμόρφωσης και στελέχωσης και θα εξοπλίσει τους Συνεταιρισμούς ανάλογα με τα βήματα που θα κάνουν, κυρίως προχωρώντας χωρίς να φοβάται τίποτα στην άρση των ανικνητρών που δυστυχώς ακόμα αντιμετωπίζουν οι Συνεταιρισμοί, οι Ενώσεις και οι μεγάλες Συνεταιριστικές Κοινοπραξίες.

Το Συνεταιριστικό Κίνημα πρέπει να ιεραρχήσει με προσοχή τα βήματά του. Πρώτο, να διασφαλίσει την παρουσία του στη διακίνηση του προϊόντος και των εισροών. Να αναμετρηθεί με τους μεσαζόντες διεκδικώντας από την κυβέρνηση όλα τα θεμιτά όπλα.

Δεύτερο, να συμβάλλει αποφασιστικά στη βιομηχανοποίηση του προϊόντος και των εισροών.

Τρίτο, να διαμορφώσει τους όρους λειτουργίας και οργάνωσης πρότυπου Αγροτοβιομηχανικού Συνεταιρισμού ξεκινώντας από τον παραγωγικό συνεταιρισμό και πρότυπες ομαδικές καλλιέργειες.

Με τον όρο πρότυπο δεν εννοώ το άριστο αλλά τον πειραματισμό, όπου όμως θα υπάρξει πλήρης τεχνική υποστήριξη, καταγραφή αδυναμιών, αναζήτηση αιτιών και συνεχείς διορθωτικές κινήσεις.

■ Επενδύσεις

Παράλληλα απαιτείται, μια μεγαλύτερη υπευθυνότητα και ευαισθητοποίηση και καλύτερος προγραμματισμός στο χώρο των επενδύσεων.

Πρέπει οι επενδύσεις να στρέφονται σε νέους κλάδους, δυναμικούς που να εξασφαλίζουν όχι μόνο κοινωνικούς στόχους αλλά και κέρδη και ανάπτυξη για τις συνεταιριστικές οργανώσεις. Χωρίς κέρδη δεν μπορεί να υπάρξει αυτοχρηματοδότηση και υγιής κεφαλαιακή διάρθρωση.

Πρέπει να απαλλαγούμε από την παθητική και τελικά ανεύθυνη στάση που περιμένουμε τα πάντα από το Κράτος.

Το Κράτος έχει την υποχρέωση να στηρίξει τους Συνεταιρισμούς στα πρώτα δύσκολα βήματά τους. Δεν μπορεί όμως να είναι ένα μόνιμο δεκανίκι, γιατί έτσι οι Συνεταιρισμοί μας θα καταστήσουν ανάπηροι. Διαφορετικά δεν μπορούμε να μιλάμε για ένα αυτοδιαχειριζόμενο, ανεξάρτητο Συνεταιριστικό Κίνημα. Χωρίς οικονομική αποδοτικότητα που τελικά να βελτιώνει και την οικονομική θέση των μελών του, ο Συνεταιρισμός δεν θα αποκτήσει την οριστική του δικαίωση.

Αυτό φυσικά δεν σημαίνει ότι ο Συνεταιρισμός έχει μόνο οικονομικούς στόχους. Δεν πρέπει να ξεχάμε όμως ότι έχει και κοινωνικούς, πέρα των άλλων κοινωνικών και πολιτιστικών του στόχων.

Τέλος δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε και το θέμα του ύψους και του ήθους. Χωρίς αλληλεγγύη και προσήλωση στη συνεταιριστική ιδέα, χωρίς τη σεμνότητα και τη συλλογικότητα, οι Συνεταιρισμοί θα εκφυλιστούν σε μέσο προσωπικής προβολής και αναρρίχησης κάποιων ανειδίκελων. Η δική μας

► η οργάνωση δεν έχει φυσικά θέση για τέτοια στελέχη. Η Συνεταιριστική οργάνωση είναι το μεγαλύτερο εφόδιο για την ανάπτυξη μακροπρόθεσμα αλλά και ο καταλύτης για την αναδιανομή του εισοδήματος βραχυπρόθεσμα.

Τα έργα υποδομής

Τα μεγάλα έργα υποδομής θα βελτιώσουν ριζικά την παραγωγικότητα της γεωργίας αλλά κυρίως θα θεμελιώσουν την αυτοδύναμη ανάπτυξη προωθώντας ολοκληρωμένα συμπλέγματα ανάπτυξης σε τομείς και κλάδους. Ο Αχελώος, η Ξυθιά Ρίου - Αντιρίου, που αρχίζουν με δυναμικό τρόπο και συγκεκριμένο πια χρονοδιάγραμμα και όλα όσα προωθούνται ήδη από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τα Μ.Ο.Π., και αυτά που έχουν δρομολογηθεί ή ολοκληρωθεί όπως τα μεγάλα έργα άρδευσης από τον ΟΑΔΗΚ στην Κρήτη είναι αναγκαίες αλλά όχι και ικανές προϋποθέσεις για την ισόρροπη ανάπτυξη.

Εθνικό δίκτυο

Πρέπει τώρα πια να ξεκινήσει ο θεσμός του εθνικού δικτύου καλλιέργειών, που επαγγέλθηκε το 1981. Πρέπει να επαναπροσδιορίσουμε το ταχύτερο τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, να επισημάνουμε τα συγκριτικά μειονεκτήματα, να διευρυνήσουμε τις αγορές, να ξεκαθαρίσουμε τι είναι δυναμικές καλλιέργειες κάτω από τις νέες συνθήκες που επικρατούν στον κόσμο επιχειρώντας να τις επηρεάσουμε.

Η μεγάλη σταυροφορία, που αναλαμβάνεται παγκόσμια για την πρόληψη και την προστασία της υγείας, ενώ φαίνεται ότι μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα σε ορισμένα προϊόντα (καπνά) μπορεί ν' αποτελέσει ένα δυναμικό παράγοντα αναβάθμισης καλλιέργειών, (λάδι, σταφίδα, σύκα, φρούτα, κ.λπ.) σε σχέση με τα προϊόντα του Βορρά.

Εκπαίδευση

Πάνω απ' όλα η ανάπτυξη προϋποθέτει μια συστηματική προσπάθεια για την τεκμηρίωση και κυρίως στην εκπαίδευση, μετεκπαίδευση, την δια βίου εκπαίδευση και επιμόρφωση του αν-

θρώπινου δυναμικού με τρεις κατευθύνσεις.

α. Το σύνολο του ενεργού αγροτικού πληθυσμού.

β. Τη δημιουργία εξειδικευμένων αγροτικών στελεχών.

γ. Τη δημιουργία εξειδικευμένων συνεταιριστικών στελεχών.

Η ΠΑΣΕΓΕΣ, η ΓΕΣΑΣΕ, οι Γεωπονικές Σχολές, τα ΤΕΙ, το υπουργείο Γεωργίας, τα Ινστιτούτα, οι Ενώσεις Γ.Σ., οι Κοινοπραξίες, η Τ.Α., οι Βιομηχανίες κ.λπ. πρέπει να προσανατολιστούν προς αυτές τις κατευθύνσεις σε συνεργασία με το ΥΠΕΘΟ και το υπουργείο Παιδείας.

Οι θεσμοί

Οι νέοι θεσμοί δεν φτιάχτηκαν για να γίνουν χώροι ζύμωσης ή παραταξιακών ανταγωνισμών ή χειροκροτητών ή αρνητών της κυβερνητικής πολιτικής ή σαν μέσο προσωπικής ανάδειξης, αλλά χώροι δημοκρατίας και δημοκρατίας. Οι μεγάλες αυτές επιλογές δεν μπορεί να σκιάζουν τις άλλες επιλογές που πρέπει να προχωρήσουν χωρίς καθυστέρηση πια.

Το νομοσχέδιο για τους βοσκοτόπους έχει ήδη μπει στην ημερήσια διάταξη της Βουλής. Έχω επίσης δώσει εντολές για την ολοκλήρωση και άμεση κατάθεση στη Βουλή του νομοσχεδίου για τον ΕΛΓΑ. (Σημ. «Ε»: «Ελληνικές Γεωργικές Ασφαλίσεις»).

Θέλω να γνωρίζετε ότι σχετικά με τα άλλα εκκρεμή θέματα δεν στερούμεθα ούτε θέλησης ούτε τόλμης.

Σε όλους που παρευρισκόμαστε εδώ απομένει ο έλεγχος της υλοποίησης.

Πέρα από όσα γίνανε στον καθαρά οικονομικό τομέα, υπάρχει και ολοκληρη σειρά επιτευγμάτων σε όλους τους άλλους τομείς.

Η ανάπτυξη

Η ανάπτυξη για το ΠΑΣΟΚ δεν έχει μόνο οικονομικούς στόχους. Ο συνδυασμός τους με τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς ταυτόχρονα είναι αυτό που χαρακτηρίζει την ιδεολογία μας και διέπει την πρακτική μας. Και δεν μπορεί κανείς να αμφισβητήσει ότι, αν οι οικονομικοί στόχοι δεν επιτεύχθηκαν ακόμα λόγω των περιοριστικών κυρίως παραγόντων, η κοινωνική ανάπτυξη και η πολιτιστική ανέγερση είναι ορατές σ' ολοκληρη την ύπαιθρο.

Δεν είναι η ώρα του απολογισμού. Οι

μεγάλες αλλαγές και ιδιαίτερα η υποδομή στην Υγεία, στην Παιδεία, στην Κοινωνική Πρόνοια, στην Ισότητα των δύο Φύλων, στις χρήσεις γης, στην πολεοδομική ανασυγκρότηση και γενικότερα στην ποιότητα ζωής αποτελούν κατακτήσεις μη αντιστρέψιμες για την ελληνική ύπαιθρο.

Η ξεχασμένη Ελλάδα βρέθηκε στην προτεραιότητα αυτών των αλλαγών. Η μουσική, η τέχνη, το θέατρο, δεν είναι πια μονοπώλιο του κέντρου. Δεν έλειψαν φυσικά οι δυσκολίες ούτε οι συγκρούσεις μπροστά στις αλλαγές, που έθιγαν συμφέροντα ή προκαταλήψεις. Οι όποιες ταλαντεύσεις δεν εμπόδισαν τελικά την εκδήλωση της αποφασιστικότητας.

Θέματα αγχής

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν έχουμε πολλά ακόμα να κάνουμε ώστε να κατοχυρώσουμε και να διευρύνουμε τις μεγάλες επαναστατικές αλλαγές.

Θέματα αγχής σ' αυτή τη φάση για την περιφέρεια είναι:

1. Στήριξη και ανάπτυξη του Ε.Σ.Υ. με ολοκλήρωση της λειτουργίας των Κέντρων Υγείας και των μεγάλων πανεπιστημιακών νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ.

2. Προώθηση του νομοσχεδίου για την πρόσθετη ασφάλιση των αγροτών.

3. Ολοκλήρωση των περιφερειακών Πανεπιστημίων, δημιουργία νέων κατευθύνσεων στα ΤΕΙ που θα συνδυαστούν με την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της ύπαιθρου.

4. Ολοκλήρωση της πολεοδομικής ανασυγκρότησης με έμφαση στους μικρούς οικισμούς.

Μπορούμε τώρα να εξηγήσουμε στον Απρόθυμο Ελληνισμό τις δυνατότητες που παρέχονται να ξαναφτιάξουν το πατρικό τους σπίτι, να ξανασυνδεθούν με την πατρίδα γη.

5. Νέο ξεκίνημα με συστηματική προστασία και αξιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Θα ήθελα να θυμίσω με την ευκαιρία ότι για μας το Κράτος Πρόνοια είναι συνδεδεμένο με μια Κοινωνία Αλληλεγγύης. Η αγροτιά δικαιούται το πρώτο και προσφέρεται λόγω κοινωνικής συνεισφοράς για το δεύτερο. Το Κράτος Πρόνοιας έχει ιεραρχήσει και προτεραιότητες που στοχεύουν κυρίως στην άρση των ανισοτήτων. Γι' αυτό η ύπαιθρος εξακολουθεί να παραμένει στην πρώτη προτεραιότητα.

Αποκέντρωση και συμμετοχή

Οι κοινωνικοί και πολιτιστικοί στόχοι δεν θα μπορούσαν να προωθηθούν και δεν θα είναι δυνατόν να συνδυαστούν με τους οικονομικούς στόχους της ανάπτυξης αν δεν είχαμε ήδη θεμελιώσει την πορεία για τη γνήσια Αποκέντρωση, την ενίσχυση της Τ.Α., και κυρίως την καταξίωση της Λαϊκής Συμμετοχής.

Τώρα δεν είναι η ώρα νέων θεσμών αλλά στήριξη και υλοποίηση του πλούσιου θεσμικού πλαισίου που έχει νομικά τουλάχιστον γκρεμίσει τους αυταρχικούς φραγμούς του παρελθόντος.

Τώρα είναι η ώρα της υλοποίησης.

Πρέπει να νιώσουμε όλοι εμείς στο κέντρο ότι το άλλοθι της αναποτελεσματικότητας των πρωτογενών δημοκρατικών φορέων λίγο απέχει από τη νοοτροπία κρατισμού που διαπερνά για λόγους οικονομικούς ή ταξικούς τη Δεξιά ή για λόγους πολιτικούς ή δήθεν ιδεολογικούς την παραδοσιακή Αριστοκρατία.

Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, η ενίσχυση των πρωτοβάθμιων οργανώσεων, η ενδυνάμωση των συμβουλίων, διαμερισμάτων, των συνοικιακών συμβουλίων, των Λαϊκών Συνελεύσεων, η δημιουργία αναπτυξιακών συνδέσμων και η πειραματική σύνδεσή τους με τη συνεταιριστική οργάνωση και τις δημοτικές επιχειρήσεις πρέπει να βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη, και της Κυβέρνησης και του μαζικού κινήματος, άρα του Κινήματος στο σύνολό του.

Η αξιοποίηση του δασικού και ενάλιου πλούτου, ο αγροτοσυνεταιρισμός, οι συγκοινωνίες, η τεχνική υποδομή και ο κοινωνικός εξοπλισμός απαιτούν ιδέες, φαντασία, τεκμηρίωση, απόφαση, δράση.

Στην πρώτη φάση, γέμισε η ύπαιθρος από μικρά έργα υποδομής πρώτης ανάγκης όπως ύδρευση, αγροτική οδοποιία. Τώρα ήρθε η ώρα των ολοκληρωμένων συμπλεγμάτων. Αυτά απαιτούν Δημοκρατικό Προγραμματισμό και Αποκέντρωση. Ας μην ξεχνάμε ποτέ ότι για μας Αποκέντρωση σημαίνει επιστροφή της πολιτικής εξουσίας σ' αυτούς που τους ανήκει, δηλαδή τους πολίτες, και της οικονομικής εξουσίας σ' αυτούς που τη δημιουργούν, δηλαδή στους παραγωγούς, τους εργαζόμενους.

Εθνική συμφιλίωση

Αναφέρθηκα στην αρχή στο διχασμό. Αυτή η γάγγραινα της ελληνικής κοινωνίας αποτέλεσε το μεγαλύτερο όπλο της άρχουσας τάξης που διχαζε το λαό αναντίστοιχα προς τις ταξικές του αντιθέσεις ακριβώς για να αποφεύγει την εκδήλωσή τους.

Η Εθνική συμφιλίωση που αποτέλεσε το πρώτο μέλημά μας από το 1981 παραμένει συνεχής στόχος μας ιδιαίτερα στην ύπαιθρο. Ο μανδύας, που φόρεσε η Δεξιά, πρόσφατα, στις δημοτικές εκλογές, για να διευκολύνει περιέργες μετακινήσεις ψηφοφόρων, δεν πρόκειται να μας εμποδίσει να παλέψουμε με όλες μας τις δυνάμεις για να γίνει πράξη η Εθνική συμφιλίωση.

Πέρα από το ιδεολογικό ζήτημα και την αναγκαιότητα λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών, η Εθνική συμφιλίωση αποτελεί τον τροφικό δότη για την προώθηση της στρατηγικής της ΕΘΝΙΚΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ.

Διάλογος

Σήμερα είναι ακόμα η ώρα ενός ΕΘΝΙΚΟΥ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ διαλόγου που θα περάσει σίγουρα στις πολιτικές δυνάμεις ανεξάρτητα αν με διάφορους τρόπους τον έχουν μέχρι σήμερα αρνηθεί. Εμείς θα ξεκινήσουμε αυτό το διάλογο με τους κοινωνικούς φορείς. Είμαστε σίγουροι ότι και οι πολιτικοί φορείς θα έρθουν στο τραπέζι του δημοκρατικού διαλόγου.

Οι ομφαλοσκοπήσεις και τα εσωτερικά ζητήματα όλων των κομμάτων ή η στείρα αντιπολίτευση θα υποχωρήσουν τελικά μπροστά στην αναγκαιότητα του διαλόγου πάνω στα εθνικά θέματα και τα λαϊκά προβλήματα με συγκεκριμένες προτάσεις.

Ο καλύτερος φόρος τιμής σύντροφοι, στο θυσιαστήριο του ΚΙΛΕΛΕΡ που θα ξαναγορτάσουμε σε λίγες μέρες είναι η επανεπιβεβαίωση της αποφασιστικότητας να αγωνιστούμε για τους ίδιους στόχους, τους στόχους που οδήγησαν τη θυσία τους μέχρι την τελική νίκη.

Δεν πρόκειται να προδώσουμε αυτόν τον Λαό.

Βασισμένοι ακριβώς στις αστείρευτες δυνάμεις του μπορούμε βήμα με βήμα να δικαιώσουμε τις προσδοκίες. Να κάνουμε το όραμα, πράξη.

Το μπορούμε. Σίγουρα το μπορούμε.

Συνέντευξη με τον Μάκη Κωνσταντίνου

«Θα απαντήσουμε στις προκλήσεις των καιρών...»

Η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη αγροτικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ αποτελεί αναμφίβολα μια πολύ σημαντική κομματική διαδικασία. Φιλοδοξία του τομέα συνεταιριστικού είναι να συζητηθούν όλα τα θέματα που απασχολούν τον αγροτικό κόσμο και να ακουστούν οι εμπειρίες των στελεχών με την προοπτική να καταρτισθεί ένα πρόγραμμα με όλα όσα πρέπει να γίνουν το 1987, '88, '89, '90.

Για τους στόχους της Πανελλήνιας Συνδιάσκεψης και άλλα θέματα συζητήσαμε με τον γραμματέα του Τομέα Συνεταιριστικού Μάκη Κωνσταντίνου, βουλευτή Δράμας και μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ.

ΕΡ.: Ποιοι λόγοι επέβαλαν την πραγματοποίηση της Πανελλήνιας Συνδιάσκεψης.

ΑΠ.: Ξεκινήσαμε με την Πανελλαδική σύσκεψη στις 27 Ιουνίου η οποία ήταν άποια της διαπίστωσης της ανάγκης για ύπαρξη προγράμματος όσο το δυνατόν εξειδικευμένου για τον αγροτικό χώρο. Αυτή η αναγκαιότητα μας οδήγησε κατ' αρχήν να έχουμε ένα κεντρικό κορμό πλεύσης που αναλύθηκε στην Πανελλαδική σύσκεψη της 27ης Ιουνίου και στη συνέχεια με περιφερειακές συσκέψεις εμπλουτίστηκε μέσα από διάλογο και εμπειρίες των στελεχών του συνεταιριστικού χώ-

ρου. Αυτός ο εμπλουτισμός που σημαίνει παράλληλα και ιεράρχηση των οποιονδήποτε προτεραιοτήτων και αναγκών, έχει σαν λογική συνέπεια την Πανελλήνια συνδιάσκεψη στις 7 και 8 του Μάρτη. Μετά τη συνδιάσκεψη και τον προβληματισμό που θα αναπτυχθεί από τα στελέχη του αγροτικού και συνεταιριστικού χώρου θα ακολουθήσει μια Ειδική Σύνοδος της Κεντρικής Επιτροπής που θα αποτελέσει το καταστάλαγμα όλης της εμπειρίας 4 χρόνων δράσης στο αγροτικό και συνεταιριστικό κίνημα.

ΕΡ.: Σε ποιους άξονες θα κινηθεί η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη;

ΑΠ.: Το πρώτο πρόβλημα που απασχολεί έντονα όχι μόνο τον αγροτικό χώρο, πιστεύω, αλλά όλη την ελληνική κοινωνία είναι το θέμα της ΕΟΚ. Τα στοιχεία, ιδιαίτερα σ' ό,τι αφορά το αγροτικό ισοζύγιο, δεν είναι τόσο ενθαρρυντικά. Αντίθετα είναι σε μεγάλο βαθμό αρνητικά. Η άποψή μας και η πολιτική πρόταση που θα κάνουμε είναι να υπάρξει ένα ειδικό πενταετές πρόγραμμα για το Συνεταιριστικό Κίνημα. Ένα πρόγραμμα που θα καταστήσει το Συνεταιριστικό Κίνημα έτοιμο, να σταθεί στην εσωτερική αγορά της ΕΟΚ όταν αυτή θα απελευθερωθεί την 1 Ιανουαρίου του 1992.

Ένα δεύτερο θέμα που θα α-

Ο Μ. Κωνσταντίνου κατά τη χθεσινή του ομιλία στην 4η Πανελλήνια Συνδιάσκεψη Αγροτικών Στελεχών, στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας

πασχολήσει την Πανελλήνια Συνδιάσκεψη είναι να δούμε τι πετύχαμε μέχρι τώρα. Και επειδή λέγονται διάφορα, από διάφορους κύκλους, αυτό που πρέπει να τονιστεί και να γίνει συνείδηση είναι ότι το συνεταιριστικό κίνημα πέτυχε πάρα πολλά. Πάρα πολλά για τα οποία δεν έχουν ενημερωθεί οι αγρότες.

ΕΡ.: Μπορείς να αναφέρεις κάποιο παράδειγμα;

Βεβαίως. Αυτή τη στιγμή το συνεταιριστικό κίνημα έχει παρήβει στην εμπορία των αγροτικών προϊόντων και έχει πετύχει να αυτήσει την παρέμβαση στην εμπορία του λαδιού σε σχέση με το 1982 κατά 288%, στο βαμβάκι κατά 95%, στα

φρούτα κατά 98%, στην τομάτα κατά 89%, στα εσπεριδοειδή κατά 93% και σε μεγάλα επιπλέον ποσοστά σε μια σειρά άλλα προϊόντα. Παράλληλα θα επισημάνουμε τα λάθη και τις αδυναμίες μας, θα σταθούμε αυτοκριτικά σε κάποιους στόχους που θέσαμε και που ενδεχόμενα ήταν μεγαλεπήβολοι. Περιμέναμε δηλαδή περισσότερα πράγματα επειδή τα συνεταιριστικά μας στελέχη ποθούσαν πολύ την επιτυχία κι αυτό μας οδήγησε στο να βάλουμε μεγαλύτερους στόχους απ' όσους μπορούσαμε να επιτύχουμε.

ΕΡ.: Θα υπάρξει κάποια αναφορά στη σχέση των συνεταιρισμών με τον ιδιωτικό τομέα;

ΑΠ.: Ναι. Σήμερα το συνεταιριστικό κίνημα είναι έτοιμο να αναλάβει κάποιες πρωτοβουλίες αλλά, όμως, μέχρι πού; Θα πρέπει να καταλάβει ότι πρέπει να συνυπάρχει με τον ιδιωτικό τομέα και δεν μπορεί, ό,τι είναι ιδιωτικό εξορισμού το απορρίπτει.

Πρέπει δηλαδή να συνυπάρξει μέσα στην αγορά, να συγκρουστεί και να επιβληθεί με την ποιότητα, με την προσφορά του, με τις καλύτερες τιμές του και σε σχέση μ' αυτό μπορεί το συνεταιριστικό κίνημα να σταθεί και να προχωρήσει, να κερδίσει καινούριους πόντους στην αγορά.

ΕΡ.: Οι νέοι αγρότες είναι ένα

φαινόμενο της τελευταίας 10ετίας. Ποια είναι η θέση του Κινήματος πάνω σ' αυτό; Θα υπάρξει αναφορά στη συνδιάσκεψη;

ΑΠ.: Στο θέμα αυτό θα δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα. Είναι γεγονός ότι τα πρότυπα που διαπερνούν την ελληνική ύπαιθρο παίρνουν σιγά - σιγά επικίνδυνο χαρακτήρα και επιπλέον οι νέοι αρνούνται να ασχοληθούν με το αγροτικό επάγγελμα. Αυτό αν συνδυασθεί με την οδηγία 797 της ΕΟΚ και με ενδεχόμενα διαρθρωτικά προγράμματα για πρόωρη συνταξιοδότηση, μπορούν να εξελιχθούν σε αρνητικά φαινόμενα για την ελληνική ύπαιθρο. Οι νέοι να μην ασχολούνται με τη γεωργία και οι ηλικιωμένοι αφού πάρουν τη σύνταξη να αποτραβηχτούν. Κάτι τέτοιο σημαίνει ερήμωση της ύπαιθρου. Έχουμε, δηλαδή, ανάγκη από ένα ειδικό πρόγραμμα για τους νέους αγρότες, να δοθούν κίνητρα, για να μείνει και να ασχοληθεί ο νέος με τη γεωργία, κίνητρα όχι μόνο οικονομικά αλλά και κοινωνικά, πέρα από αυτά τα θετικά που έχουμε κάνει μέχρι τώρα.

ΕΡ.: Πώς σχολιάζεις το όψιμο ενδιαφέρον της ΝΔ για τους αγρότες;

ΑΠ.: Η συμμετοχική προσπάθεια και το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ για τον αγροτικό - συνεταιριστικό χώρο, αποδεικνύ-

ει πως το ΠΑΣΟΚ υποστηρίζει τα συμφέροντα του αγρότη. Αντίθετα η ΝΔ επιμένει σε συνθήματα και προσπαθεί να φαντίσει του οπαδούς της όχι σε βάση προγραμμάτων και αρχών αλλά σε βάση κομματικού φανατισμού και ισοπέδωσης των θετικών που επιτελέστηκαν τα τελευταία πέντε χρόνια. Η διάσπαση του Αγροτικού Συνδικαλιστικού Κινήματος, η όψιμη αγάπη της για το «Κιλελέρ» και ο διασπαστικός γιορτασμός έλλω από τα όργανα των αγροτών, που οργανώνει αποδεικνύει το τι θέλει να υπηρετήσει η ΝΔ. Βέβαια φραστικά τάσσεται υπέρ του συνεταιριστικού κινήματος, στην πράξη όμως αποδεικνύει, με το παρόν και την ιστορία της, τα συμφέροντα που υπηρετεί. Η ΕΛΕ και η εθνική ομοψυχία αποτελούν στρατηγικές επιλογές για το Κίνημά μας. Γι' αυτό στον αγροτικό χώρο δίνουμε τεράστια βαρύτητα στην υπευθυνοποίηση του Έλληνα αγρότη, στον τρόπο εργασίας, νοοτροπίας, συμμετοχής. Δίνουμε τεράστια ηθική αξία και δύναμη στο συνεταιρισμό του χωριού, την Ένωση Γεωργ. Συν/σμών, στο συν/κό εργοστάσιο, στο συν/κό προϊόν, τον συν/κό υπάλληλο, την ΠΑΣΕΓΕΣ την συνεταιριστική ιδέα. Γι' αυτό συσπειρώνεται με το ΠΑΣΟΚ ο οικολογικός Έλληνας αγρότης.

Φιλώ ΜΥΡΤΣΙΔΟΥ

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Θα εξαλειφθούν οι δυσμενείς συνθήκες

Ο ελλειμματικός τομέας της κτηνοτροφίας καταλαμβάνει πρωταρχική θέση στην προσπάθεια άρσης της εξάρτησης της αγροτικής παραγωγής

Η αγροτική πολιτική των μεταπολεμικών κυβερνήσεων προσανατολισμένη στην παγίωση των καθυστερημένων δομών της Ελληνικής Γεωργίας, καθήλωσε τον παραγωγό κτηνοτροφικών προϊόντων σε ρόλο παθητικού δέκτη, επιδοτήσεων, ενισχύσεων και χαριστικών παροχών, σε παρατηρητή των εξελίξεων στον αγροτικό χώρο μέσα απ' τη συνεχή και σκόπιμη υποβάθμιση των φορέων κοινωνικής και οικονομικής συνεργασίας.

Καθοριστική επίδραση στη διαμόρφωση της ελλειμματικότητας της κτηνοτροφ. παραγωγής άσκησε επίσης και η συνεχής αποθάρρυνση των Συνεταιριστών. Οργανώσεων για την ανάπτυξη πρωτοβουλιών στους τομείς της εμπορίας, της μεταποίησης ζωοκομικών προϊόντων.

Η αναπτυξιακή στρατηγική του ΠΑΣΟΚ στηρίχθηκε στη νέα αντίληψη για την αδιαίρετη κοινωνική και οικονομική λειτουργία του αγροτικού χώρου, τοποθετώντας σαν πρωταρχικό στόχο την άρση της εξάρτησης από διεθνή μητροπολιτικά κέντρα στα πλαίσια της πάλης της Ελλην. οικονομίας και κοινωνίας, για την αυτοδύναμη ανάπτυξη.

Προκειμένου για την αγροτική οικονομία η παραγωγή προϊόντων προς την κατεύθυνση διασφάλισης μιας σχετικής αυτόνομης, αποτέλεσε κυρίαρχο στοιχείο της νέας πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό διαμορφώθηκε η ανάγκη εκπόνησης προγράμματος καλλιέργειας που να λαμβάνει υπόψη του στο σύνολό του τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας και να ενσωματώνει δυο διαφορετικές κατευθύνσεις: την επέκταση των καλλιεργειών για κάλυψη αναγκών σε ελλειμματικά μέχρι σήμερα προϊόντα και την ταυτόχρονη μείωση της καλλιέργειας πλεονασματικών προϊόντων με περιορισμένες δυνατότητες διάθεσης και κατανάλωσης στη ντόπια και διεθνή αγορά. Η στήριξη και νομοθετική διασφάλιση των συνεταιριστών οργανώσεων, άνοιξε μια άλλη προοπτική προς την κατεύθυνση ελέγχου του κυκλώματος παραγωγής - εμπορίας και μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων.

Ο ελλειμματικός τομέας της Κτηνοτροφίας, καταλαμβάνει πρωταρχική θέση στην προσπάθεια άρσης της εξάρτησης αγροτικής παραγωγής.

Ήδη για την 5ετία 1983-88 στους άμεσους στόχους του προγράμματος ανάπτυξης της Ζωικής παραγωγής και αύξησης της παραγωγικότητας, που ενθαρρύνουν τον εκσυγχρονισμό των κτηνοτροφικών μονάδων, την ίδρυση νέων με ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης, την ανάπτυξη της συνεταιριστικής δραστηριότητας και της συλλογικής δράσης περιλαμβάνονται:

α) Η λήψη αποτελεσματικών μέτρων για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κτηνοτρόφων, μεταξύ των οποίων η διάθεση γης για την ικανοποίηση στεγαστικών αναγκών.

β) Η κάλυψη από εγχώριες πηγές του συνόλου σχεδόν των

αναγκών σε ζωοτροφές.

γ) Η μείωση του κόστους παραγωγής των κτηνοτροφικών προϊόντων και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους στα πλαίσια της ΕΟΚ.

δ) Η βελτίωση της ποιότητας των προσφερομένων στην κατανάλωση ζωοκομικών προϊόντων.

ε) Η υποκατάσταση του μεγίστου δυνατού μέρους των εισαγομένων ζωοκομικών προϊόντων, με στόχο τη μείωση κατά 30% της συναλλαγματικής εκκροής.

στ) Η κάλυψη της αύξησης της κατανάλωσης ζωοκομικών προϊόντων.

ζ) Η αποφυγή της παραπέρα μείωσης του αριθμού και της έκτασης των βοσκοτόπων, που προέρχονται από την απόδοση βοσκήσιμων εκτάσεων στη φυτική παραγωγή ή την αλλαγή χρήσης της γης (οικοπεδοποίηση κ.λπ.).

η) Η ποσοτική αύξηση των παραγομένων ζωοκομικών προϊόντων ως εξής: Βοδινό κρέας από 93.000 σε 120.000 τόν. Αγελαδινό γάλα από 714.000 σε 1.000.000 τόν., αιγοπρόβειο κρέας από 120.000 σε 132.000 τόν., αιγοπρόβειο γάλα από 1.000.000 σε 1.057.000 τόν., χοιρινό κρέας από 154.000 σε 195.000 τόν., κρέας πουλερικών από 146.000 σε 165.000 τόν., αυγά από 126.000 σε 140.000 τόν., μέλι από 11.000 σε 15.000 τόν., κουκούλια από 65 σε 200 τόν.

θ) Πρόγραμμα βιομηχανικών σφαγείων και σύγχρονων εγκαταστάσεων σ' όλη τη χώρα.

ι) Για την ανάπτυξη της ζωικής παραγωγής προωθούνται προγράμματα κτηνιατρικής, που συμβάλλουν σημαντικά στη βελτίωση της υγιεινής των ζώων, προγράμματα γενετικής βελτίωσης και ελέγχου των αποδόσεων στις συστηματικές εκτροφές. Βελτιώνεται συγχρόνως το σύστημα παροχής τεχνικής βοήθειας και διευρύνσης των γνώσεων των κτηνοτρόφων.

Για την αναβάθμιση της ποιότητας του ζωικού κεφαλαίου βρίσκεται ήδη σε εφαρμογή σειρά προγραμμάτων που αποβλέπουν στην ενίσχυση Ινστιτούτων και Σταθμών αναπαραγωγής, με τα απαραίτητα μέσα για την επιτάχυνση του ερευνητικού έργου, στην ίδρυση και λειτουργία Ινστιτούτου Ελέγχου κάρων για τη βελτίω-

ση του χοιροτροφικού πληθυσμού, στην πτηνοτροφία, για τη δημιουργία «ελληνικού» πατρογονικού πληθυσμού, στην ενίσχυση οργανώσεων παραγωγών (συνεταιριστικών και ομαδικών) για τη δημιουργία μονάδων αναπαραγωγής για τη χοιροτροφία και στην ενίσχυση οργανώσεων παραγωγών για την αγορά ζωικού κεφαλαίου, υψηλής ποιότητας, προς αντικατάσταση του υπάρχοντος (αγελαδοτροφία, αιγοπροβατοτροφία, χοιροτροφία).

Ωστόσο, παρά την ιδιαίτερη έμφαση που δόθηκε δια την ανάπτυξη της Κτηνοτροφίας στη διάρκεια της τελευταίας 5ετίας, τόσο με τη χρηματοδότηση του τομέα, όσο και με τη στήριξη του εισοδήματος του κτηνοτρόφου, τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών και την παρέμβαση του συνεταιριστικού, τα διαρθρωτικά προβλήματα παραμένουν ισχυρά και επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την ανάπτυξη του κλάδου.

Οι οικονομικές επιπτώσεις στο ισοζύγιο πληρωμών από την πλημμελή απόδοση της Κτηνοτροφικής παραγωγής μόνο για την αγορά τροφίμων κυμαίνεται στα 100 δισ. δρχ. το χρόνο από τις οποίες το 70% αφορά το μοσχάρι κρέας, το αγελαδινό γάλα και τα τυροκομικά.

Τα μέτρα που προτείνουμε να ληφθούν για την εξάλειψη των δυσμενών συνθηκών που επικρατούν στους κλάδους της κτηνοτροφικής παραγωγής είναι, μεταξύ άλλων, τα εξής:

● Η ψήφιση του σχεδίου Νόμου για τους βοσκοτόπους και τα δάση σε συνδυασμό με την αναμόρφωση της νομοθεσίας για το ιδιοκτησιακό καθεστώς και τη χρήση των βοσκοτόπων, που θα αποτελέσουν την αφετηρία για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, σε συνδυασμό με την αναθεώρηση των διατάξεων περί κτηνοτροφικών ζωνών.

● Η σύσταση και λειτουργία κοινής επιτροπής των Υπουργείων Γεωργίας, Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου για τη λήψη πολιτικών μέτρων σε θέματα ανάπτυξης της κτηνοτροφίας, εμπορίας των κτηνοτροφικών προϊόντων και εισαγωγών.

● Η σύνταξη Υγειονομικού κανονισμού.

● Η δανειοδότηση με ευνοϊκότερους όρους απ' την ΑΤΕ, πα-

ραγωγών κτηνοτροφικών φυτών που διατηρούν βοοειδή και πρόβατα ανεξαρτήτου παραγωγικής κατεύθυνσης.

● Η χορήγηση οικονομικών ενισχύσεων στις Σ.Ο. τόσο για την παραγωγή προϊόντων στους ελλειμματικούς κλάδους όσο και για την εμπορία, επεξεργασία και μεταποίηση.

● Η ενίσχυση της «ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗΣ» για την καλύτερη λειτουργία του μηχανισμού παροχής οδηγιών για τη διατροφή των ζώων προς τους παραγωγούς.

● Η προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης των παραγωγών σε θέματα οικονομικής διατροφής του ζώου προσαρμοσμένης σε παραγόμενα προϊόντα.

● Κοινωνικά μέτρα προς την κατεύθυνση καταξίωσης του κτηνοτροφικού επαγγέλματος στην Ελληνική Κοινωνία.

● Πρόωρη ικανοποιητική συνταξιοδότηση των κτηνοτρόφων και πλήρης ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

● Χορήγηση χαμηλότοκων δανείων για κατασκευή κατοικίας και αδασολόγητου πετρελαιοκίνητου αυτοκινήτου για τους νεοεισερχόμενους στο επάγγελμα κτηνοτρόφους.

● Εισαγωγή κατ' εξαίρεση ορισμένου αριθμού τέκνων κτηνοτρόφων στις ανώτατες Γεωτεχνικές Σχολές και στα αντίστοιχα ΤΕΙ.

● Εθνικό κτηματολόγιο και συντονισμένα μέτρα πολιτικής της (προνόμια και νέους αγρότες, μειωμένη φορολογία μεταβίβασης κληρονομιάς αγροτών, τσιφλίκια, μοναστηριακή γη).

● Η ενίσχυση καλλιέργειας κτηνοτροφικών φυτών.

● Η ενίσχυση των προγραμμάτων ενισχύσεων και η λήψη μέτρων για τον προσανατολισμό των κτηνοτρόφων στις ισορροπημένες σύνθετες ζωοτροφές και υποπροϊόντων των Γεωργ. Βιομηχανιών με αντίστοιχο περιορισμό της χρήσης των δημητριακών.

● Η αξιοποίηση των υποπροϊόντων φυτικής παραγωγής για παραγωγή ζωοτροφών.

● Η αξιοποίηση των υποπροϊόντων των σφαγείων.

● Η χρηματοδότηση της έρευνας για την ανάπτυξη νέων ειδών ζωοτροφών για την υποκατάσταση κυρίως των εισαγομένων προτεινόμενων (ιχθυόλευρα, σόγια κ.λπ.) με προϊόντα εσωτερικής παραγωγής.

● Η απαλλαγή των ειδών κτηνοτροφικού εξοπλισμού από δασμούς και λοιπές επιβαρύνσεις για την οποία υπάρχει ήδη σχετική απόφαση του Άρειου Πάγου.

● Ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού 40 μικρών Δημοτικών σφαγείων δυναμικότητας 3.000-6.000 τόνων κρέατος το χρόνο και την αποπεράτωση 5 βιομηχανικών σφαγείων συνολικής δυναμικότητας 15.500 τόνων το χρόνο.

Εδώ δημοσιεύουμε τα βασικά σημεία τριών ειδικών εισηγήσεων του Τομέα Συνεταιριστικού που συζητούνται στην Πανελλήνια Συνδιάσκεψη αγροτικών στελεχών του ΠΑΣΟΚ.

Οι εισηγήσεις αφορούν: τον Κεντρικό Φορέα Εξαγωγών (Κ.Φ.Ε.), την σποροπαραγωγή και την κτηνοτροφία.

Ποσοστό συμμετοχής

συνεταιριστικών φορέων

στις εξαγωγές νωπών αγροτικών προϊόντων

ΠΡΟΪΟΝ	1982 ΠΡΙΝ Κ.Φ.Ε.	1986 ΜΕ Κ.Φ.Ε.
Εσπεριδοειδή	12%	37%
Πατάτες	31%	78%*
Βερύκοκα	9%	19%
Ροδάκινα	44%	68%
Σταφύλια	13%	42%
Αγγούρια	10%	39%*
		* 1985

Οι σπόροι είναι αναμφισβήτητοι το θεμέλιο της αγροτικής παραγωγής. Από την επάρκεια, τις ποικιλίες και την τιμή των σπόρων εξαρτάται όχι μόνο το εισόδημα του παραγωγού αλλά και το ύψος αυτής της ίδιας της εθνικής παραγωγής και του εθνικού εισοδήματος και αποτελεί για τον παραγωγό το βασικότερο εφόδιο.

Σήμερα οι σπόροι έλασαν να είναι προϊόντα της φύσης. Αποτελούν και αυτοί προϊόντα της επιστήμης και της τεχνολογίας. Ένα πλήθος επιστημονικών κλάδων συνεργάζονται και συντελούν στη συνεχή βελτίωση των διάφορων χαρακτηριστικών των διάφορων ποικιλιών προς επίτευξη των καλύτερων δυνατών επιδόσεων.

Οι δαπάνες που απαιτούνται για την έρευνα είναι αρκετά σημαντικές μια και πειράματα πολλών ετών μπορεί να μη καταλήξουν πουθενά. Γι' αυτό σπάνια μικρές χώρες με ελεύθερη οικονομία όπως η δική μας αναπτύσσουν δικές τους καθαρές σειρές σπόρων ή υβριδίων.

Συνήθως καταφεύγουν στους ερευνητές που είναι ορισμένες πολυεθνικές με πληθώρα δραστηριοτήτων και αγοράζουν τους σπόρους που χρειάζονται πληρώνοντας προμήθεια.

Αγοράζοντας όμως τις ετοιμες νέες ποικιλίες δεν έχουν λύσει το πρόβλημά τους. Απαιτείται περαιτέρω έρευνα με δοκιμαστική καλλιέργεια για να διαπιστωθεί η προσαρμοστικότητα των νέων σπόρων ή υβριδίων της αντοχής των σε ασθένειες, στις νέες εδαφολογικές συνθήκες, κλιματολογικές συνθήκες καθώς και τις αποδόσεις των στις νέες συνθήκες.

Η χρησιμοποίηση νέων σπόρων χωρίς τις πιο πάνω διαδικασίες είναι πολύ επικίνδυνη για τον καλλιεργητή.

Οι κυριότερες καλλιέργειες στη χώρα μας που απαιτούν σπόρους είναι τα δημητριακά - ψυχανθή, το βαμβάκι, ο ηλιανθός και η πατάτα.

Λόγω της μεγάλης σπουδαιότητας που έχουν οι πιο πάνω καλλιέργειες για την εθνική οικονομία το κράτος έχει αναλάβει την ευθύνη αναπαραγωγής και εισαγωγής των απαραίτητων σπόρων, με τα κρατικά ιδρύματα και τα κρατικά σποροκέντρα σε όλη την Ελλάδα.

Οι αναγκαίες ποσότητες σπόρων για την εθνική παραγωγή στις πιο πάνω καλλιέργειες είναι της τάξης των 120.000 σπόρων ΤΝ αξίας 6-8 δις δραχμών.

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει αναλυτικά κατ' είδος τις ποσότητες που διέθεσε η ΚΥΔΕΠ καθώς επίσης ποιες από αυτές

παρήγαγε στο εσωτερικό και ποιες εισήγαγε από το εξωτερικό τα τελευταία 4 χρόνια.

Από τον πίνακα φαίνεται ότι για τις καλλιέργειες - σταριών, κριθαριού, ρυζιού, ψυχανθών μηδικής και βαμβακιού είμαστε σχεδόν αυτόνομοι σαν χώρα ενώ στα υβρίδια καλαμποκιού και πατατόσπορου είμαστε έντονα ελλειμματικοί αφού καλύπτουμε το 35-25% των αναγκών μας και το υπόλοιπο 66-75% το εισάγουμε.

Μεγάλη σημασία στη δημιουργία του κόστους κατά τα στάδια καλλιέργειας πιστοποιημένου σπόρου από το οποίο κόστος εξαρτάται και η τιμή που θα πληρώσει τελικά ο παραγωγός παίζει η υποδομή που υπάρχει στην επεξεργασία, πιστοποίηση και συσκευασία του τελικού προϊόντος του σπόρου.

Τέτοια υποδομή μέχρι σήμερα δεν υπάρχει μια και τα κρατικά σποροκέντρα λειτουργούσαν με απηρχαιωμένες μεθόδους.

Στόχος μας είναι η δημιουργία σύγχρονων εργοστασίων επεξεργασίας σπόρων στα διάφορα μέρη της Ελλάδας όπου υπάρχει σποροπαραγωγή για την καλύτερη επεξεργασία των σπόρων και τη μείωση του κόστους. Ήδη η ΚΥΔΕΠ έχει υποβάλει μελέτες οι οποίες έχουν εγκριθεί από τον ΕΟΓΑ για δύο σποροεργοστάσια (Βελαντίνη - Πλάτι) συνολικού προϋπολογισμού 1.500.000.000 δρχ. με συμμετοχή 450.000.000 δρχ. και επιδοτήσεων ελληνικού Δημοσίου και ΕΟΓΑ των 1.050.000.000 δρχ.

Μέσα στο ίδιο πρόγραμμα συνολικού προϋπολογισμού 7 δις δρχ. περίπου υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας και άλλων εργοστασίων επεξεργασίας σπόρων σε άλλες περιοχές της Ελλάδας (Μακεδονία - Θράκη) και εναπόκειται στο ενδιαφέρον που θα επιδείξει ο ιδιώτης ή άλλοι συνεταιριστικοί φορείς για την υλοποίηση του τομεακού αυτού προγράμματος.

Επίσης για την επεξεργασία του βαμβακόσπορου - αποχύνωση - έχουν ήδη κατασκευασθεί και λειτουργούν δύο εργοστάσια αποχύνωσης βαμβακόσπορου.

Από τις Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών Λιβαδειάς και Λαρίσας και καλύπτουν το 50% περίπου της συνολικής ποσότητας βαμβακόσπορου με αποχύνωμένο σπόρο. Η ωφέλεια που προκύπτει για τον αγρότη είναι η μείωση του κόστους προμήθειας σπόρου κατά 30% αφού αντί 5 κιλών χνουδάτου σπόρου αξίας 525 δρχ. τώρα χρειάζεται 2,5 κιλιά γυμνού αξίας 387 δρχ.